

ผลกระทบของวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนา
แผนป้องกันประเทศในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก อนุรักษ์ ทองพัว
รองผู้อำนวยการกองกำลังพล กองทัพน้อยที่ 2

วิทยาลัยการทัพบก
กันยายน 2563

เอกสารวิจัยเรื่อง ผลกระทบของวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนา
แผนป้องกันประเทศในพื้นที่ กองทัพอากาศที่ 2

โดย พันเอก ธีรพล ทองแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ตุลธร นวพิตร

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2563 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(ตุลธร นวพิตร)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(ศุภชัย สุดาจันทร์)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ปริญา ฉายะพงษ์)

กรรมการ

พันโทหญิง

(มนทิรา ยิ้มสมบุญ)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก อนุรักษ์ ทองพัว
เรื่อง ผลกระทบของวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาแผนป้องกันประเทศ
ในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2
วันที่ กันยายน 2563 **จำนวนคำ :** 6,674 **จำนวนหน้า :** 14
คำสำคัญ วิถีชีวิต, แผนป้องกันประเทศ, กองทัพภาคที่ 2
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงตลอดเวลาและรวดเร็ว ทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดทำและพัฒนาแผนทางทหาร โดยเฉพาะประเด็นของวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ได้มุ่งหาแนวทางในการพัฒนาแผนป้องกันประเทศ โดยเชื่อมโยงกับแผนระดับที่ 1 ได้แก่ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านความมั่นคง ประเด็นการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ, แผนระดับที่ 2 ได้แก่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2561 – 2580) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565), แผนระดับที่ 3 ได้แก่แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ระยะที่ 1 กระทรวงกลาโหม (พ.ศ. 2563 – 2565) ประเด็นการปฏิบัติการทางทหารเพื่อรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งแผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ กองทัพไทย (พ.ศ. 2563 – 2565) กลยุทธ์การพัฒนาแผนเผชิญเหตุ แผนป้องกันประเทศ และหลักนियมการปฏิบัติการร่วมให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพวิถีชีวิตของประชาชนในอดีต ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำแผนป้องกันประเทศในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2, 2) เพื่อสำรวจว่าในการจัดทำแผนป้องกันประเทศ มีประเด็นสำคัญใดบ้างที่อาจส่งผลกระทบต่อกรดำเนินวิถีชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป, 3) เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาแผนป้องกันประเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการยุทธ์ที่ได้รับผลกระทบจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของประชาชนในพื้นที่

จากการศึกษาพบว่า วิถีชีวิตของประชาชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำแผนป้องกันประเทศในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 ได้แก่ การตั้งถิ่นฐานของประชาชน ลักษณะเฉพาะของชุมชนหรือเผ่าพันธุ์ ลักษณะของอาชีพในพื้นที่ และพัฒนาการของสังคมที่นำไปสู่การดำเนินชีวิตแบบใหม่ โดยผู้วิจัยเห็นว่า ควรต้องกำหนดระดับความรุนแรงของแผนป้องกันประเทศให้ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการยกระดับความขัดแย้งให้สามารถจัดทำแผนทางทหารได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ และเพิ่มเติมปัจจัยพิจารณาการจัดทำแผนป้องกันประเทศ ในมิติของสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมจิตวิทยา อันจะทำให้มีระบบความคิดที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ภัยคุกคาม ได้ครอบคลุมในทุกมิติและปรับตัวอย่างรวดเร็ว เป็นหลักประกันความสำเร็จของแผนทางทหารที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในประเทศและประชาคมโลกต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Nattapon Tongpua
TITLE : Effect of Life Style Change for Improve National Defence Plan.
DATE : September, 2020 **WORD COUNT** : 6,674 **PAGES** : 14
KEY TERMS : Life Style, National Defence Plan, 2nd Army Area
CLASSIFICATION : Unclassified

Changing the security environment at all times and quickly. Causing an impact on the preparation and development of the military plan Especially the issue of changing lifestyles of people in the area This research aims to find ways to develop a national defense plan. By linking with the level 1st plan, national strategy (2018 - 2037) on security Issues for developing national potential to be ready to face threats to national security, Level 2nd plan, including the Master Plan under the National Strategy for Security Issues (2018 - 2037), national policies and plans on security National (2019 - 2022), Level 3rd plan, which is the action plan for national potential development in security phase 1, Ministry of Defense (2020 - 2022), military issues to preserve sovereignty. And national interests Including action plans to protect the sovereignty and national interests of the Thai Armed Forces (2020 - 2022) National defense plan And modern operating doctrine Consistent with the current situation With the objective to 1) to study the lifestyle of the people in the past That affect the effectiveness of the national defense plan in the 2nd army area, 2) to explore that in the national defense plan Are there any important issues that may affect people's lifestyles in general, 3) to find ways to develop a national defense plan In accordance with the military environment that is affected by the changing lifestyles of the people in the area

From the study found that The way of life of the people that affects the effectiveness of the national defense plan in the 2nd army area is the settlement of people Characteristics of communities or races Characteristics of careers in the area And the development of society that leads to new ways of living In which the researcher agreed that The severity level of the national defense plan should be clearly specified As a framework for raising the conflict so that military plans can be prepared in accordance with the situation And additional factors for considering the preparation of the national defense plan In the dimension of political, economic, environmental, and social psychology Which will have a thought system that responds to the threat situation Covering all dimensions and adjusting quickly Is a guarantee of the success of the military plan that is accepted by society in the country and the world community in the future

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเชิงยุทธศาสตร์เรื่อง ผลกระทบของวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาแผนป้องกันประเทศในพื้นที่ กองทัพอากาศที่ 2 ฉบับนี้ เกิดจากผู้วิจัยได้นำประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในพื้นที่ตลอดระยะเวลา 24 ปี มาตั้งข้อสังเกตและวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และจากการที่ได้มาศึกษายุทธศาสตร์ชาติ ทำให้เกิดข้อสงสัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนป้องกันประเทศในพื้นที่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแผนหลักที่สำคัญในการปฏิบัติการหลักทางทหาร และได้เสนอแนะแนวความคิดเพื่อให้เป็นต้นทางในการพัฒนาแผนป้องกันประเทศต่อไป

ขอขอบพระคุณ พันเอก ตุลธร นวพิตร รองผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก/อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย พันเอก ศุภชัย สุดาจันทร์ อาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ เพิ่มเติมแนวคิดที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ปรึกษาพิเศษ พลตรี วีระชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, พันเอก ปริญญา ฉายะพงษ์, พันเอกหญิง รัชนิภา รัตนอมสิน และ พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ รวมทั้งคณาจารย์วิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง ซึ่งกระผมได้นำสิ่งชี้แนะเหล่านั้นมาปรับปรุงงานวิจัย อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณค่าต่อการศึกษาและคนรุ่นหลังต่อไป

ผลกระทบของวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนา แผนป้องกันประเทศในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2

ภายใต้บริบทของกระแสการเปลี่ยนแปลงสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง ในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งรัฐบาลได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปประเทศ ที่มุ่งเน้นการดำเนินการโดยมีเป้าหมาย เพื่อความมั่นคงปลอดภัยและความสงบสุขของประชาชนภายในประเทศ ซึ่งต้องอาศัยพลังอำนาจของชาติในด้านต่างๆ ประกอบกับหลักการสำคัญในด้านการป้องกันประเทศและรักษาความมั่นคงของชาติ รวมทั้งการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบันและระยะยาวในอนาคต ซึ่งแต่ละประเทศต้องประสบและเผชิญหน้ากับสิ่งท้าทาย ที่ส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่องและมีความสลับซับซ้อน โดยนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัจจัยหลักมาจากวิกฤติการณ์ที่ส่งผลกระทบเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเครือข่าย ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือเรียกได้ว่าเป็นยุคที่มีภัยคุกคามตามแบบและไม่ตามแบบผสมผสานกันอย่างหลากหลาย¹ แตกต่างจากในอดีตที่ผ่านมาภัยคุกคามที่เกิดขึ้นกับรัฐชาติ มักมีความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับอธิปไตยที่จะต้องใช้ปฏิบัติการทางทหาร อีกทั้งมีความต้องการทรัพยากรเพื่อนำมาตอบสนองการพัฒนาประเทศ อาจนำมาซึ่งการกระทบกระทั่งหรือแย่งชิงทรัพยากรระหว่างรัฐที่มีชายแดนติดกัน ทั้งนี้ในปัจจุบันความซับซ้อนของภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่ทุกประเทศต้องเผชิญ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต มีการใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการไปค่อนข้างมาก และมีการขยายขอบเขตข้ามแนวชายแดนเข้าสู่พื้นที่ชั้นในของประเทศ รวมทั้งที่เกิดขึ้นภายในประเทศ จนขยายตัวกลายเป็นความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งแตกต่างจากลักษณะภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในอดีต²

กองทัพภาคที่ 2 ได้มอบหมายจากกองทัพบกให้เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการปฏิบัติการกิจป้องกันประเทศในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีความพร้อมรองรับต่อสถานการณ์ภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น และดำเนินการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงทั้งปวงในพื้นที่แนวชายแดนและพื้นที่ตอนใน ที่อาจส่งผลกระทบต่อสถานะความไม่มั่นคงของอธิปไตย เนื่องจากตลอดแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบ ยังคงปรากฏปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดน ปัญหายาเสพติด ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหาเงื่อนไขชายแดนในรูปแบบต่าง ๆ ในส่วนของพื้นที่ตอนในก็ยังมีปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงที่หลากหลายและ

แตกต่างกันไปในทุกบริบทของสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของวิถีชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาแผนป้องกันประเทศในพื้นที่ กองทัพอากาศที่ 2 เพื่อให้แผนดังกล่าวสามารถใช้ในการฝึกและการปฏิบัติการป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

แผนป้องกันประเทศในพื้นที่ กองทัพอากาศที่ 2

การจัดทำแผนป้องกันประเทศที่ผ่านมา เราจะมุ่งเน้นเฉพาะการเอาชนะข้าศึกในด้านกายภาพที่เป็นการรบปะทะเป็นหลัก แต่ด้วยสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมทั้งในสังคมโลก ภูมิภาค และภายในประเทศ ย่อมมีผลต่อการกำหนดทิศทางความขัดแย้งและการปฏิบัติการทางทหารได้ ซึ่งก่อนที่จะมีความขัดแย้งถึงขั้นการประกาศสงครามกันนั้น ปกติแล้วการปฏิบัติการทางทหารจะมีตั้งแต่นิยามปกติ (PEACE) ขั้นวิกฤต (CRISIS) และขั้นการสงคราม (WAR) ตามที่แต่ละประเทศจะมีนโยบายด้านความมั่นคงอย่างไร ดังนั้นปัจจัยพิจารณาในการก่อสงคราม รวมถึงการจบลงของแต่ละสมรภูมิอาจมีปัจจัยที่แตกต่างกัน แต่แน่นอนว่าปัจจัยเหล่านั้นย่อมหลากหลายและซับซ้อนกว่าในอดีตมาก ทุกประเทศต้องรวบรวมทรัพยากรและศักยภาพโดยรวมมาเพื่อเอาชนะทุกมิติ ทั้งพลังด้านความแข็งแกร่ง (Hard Power) หรือพลังด้านความนุ่มนวล (Soft Power) ซึ่งหลักคิดเหล่านี้จะส่งผลไปสู่การปฏิบัติการหลักการปฏิบัติการสนับสนุน และการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การปฏิบัติการทางทหารครอบคลุมขอบเขตสงคราม ให้เราสามารถควบคุมทิศทาง และเปลี่ยนแปลงผลของการปฏิบัติไปในแนวทางที่ฝ่ายเราต้องการ หรือบรรลุวัตถุประสงค์ทางทหารและด้านอื่นๆ นั้นเอง³

ปัจจุบันนักการทหารพิจารณาปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติการ คือการใช้แนวคิดการปฏิบัติการบนฐานของประสิทธิผล (Effect Base Operation) เพิ่มเติมมาจากการแนวคิดการปฏิบัติการบนพื้นฐานของขีดความสามารถ (Capability Base Operation) เพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดความอ่อนตัว และมีแนวทางการปฏิบัติที่หลากหลาย คาดการณ์ยากขึ้น ซึ่งทุกกองทัพต้องมีการปรับแนวความคิดให้รวดเร็วและเฉียบคม ทั้งในเรื่องกำลังพล ยุทโธปกรณ์ การควบคุมบังคับบัญชา และกลยุทธ์ที่ต้องครบทุกมิติ เพื่อประกันความสำเร็จในการเอาชนะฝ่ายตรงข้าม ซึ่งการเอาชนะในการยุทธ์ต้องเริ่มตั้งแต่การเอาชนะในด้านการรับรู้ (Cognitive) การเอาชนะทางด้านกายภาพ (Physical) และการเอาชนะทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information) แน่แน่นอนว่าการต่อสู้

ในปัจจุบันมีทั้งการต่อสู้ทางอาวุธ และมีกลยุทธ์ในทางโลกเสมือนจริงควบคู่กันไป เพราะสิ่งเหล่านี้จะสร้างสภาพสนามรบให้ฝ่ายเราได้เปรียบ เช่น ในด้านความชอบธรรม กฎหมายการสงคราม การสนับสนุนของภาคประชาชนและประชาคมโลก⁴ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากกรณีความขัดแย้งเขาพระวิหารเมื่อปี 2554 การปะทะกันทางกำลังและอาวุธก็ดำเนินไป แต่ความกดดันที่ได้รับทั้งจากประชาชนภายในประเทศเอง ในประเด็นความเสียหายที่กระทบต่อการดำเนินชีวิตของพี่น้องประชาชน และประชาคมโลก ในประเด็นที่เราเป็นประเทศใหญ่รังแกประเทศเล็กกว่า ก็เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติการมากทีเดียว⁵

สภาพวิถีชีวิตของประชาชนอดีตและปัจจุบัน

การดำเนินชีวิตของประชาชนโดยทั่วไปก่อให้เกิดวิถีปฏิบัติที่แตกต่างไปจากอดีตเป็นอันมาก ส่งผลกระทบต่องานด้านความมั่นคงและการปฏิบัติการทางทหาร ที่ต้องเพิ่มการประมาณการและประมาณสถานการณ์ด้วยเช่นกัน การจัดทำแผนหรือคำสั่งทางทหารไม่ว่าจะเป็นแผนป้องกันประเทศ แผนเผชิญเหตุ หรือคำสั่งป้องกันชายแดน ต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ในอดีตที่ผ่านมากการจัดทำแผนทางทหารอาจไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอื่นนอกเหนือจากการเอาชนะด้วยการรบปะทะมากนัก แต่จากกรณีความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในห้วงปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องนำสภาวะแวดล้อมและกระแสความต้องการของประชาชนในชาติ มาเป็นปัจจัยประกอบในกระบวนการคิดทางทหารด้วย ซึ่งอาจเป็นทั้งข้อจำกัดและเงื่อนไขในการตกลงใจต่อการปฏิบัติการทางทหารได้เช่นกัน ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่ต้องการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์ ให้กับแผนทางทหาร โดยเริ่มศึกษาจากแผนป้องกันประเทศซึ่งเป็นแผนหลัก ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแผนทางทหารอื่นต่อไป ซึ่งจากประสบการณ์การทำงานในพื้นที่พบว่า วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของประชาชนในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 อาจส่งผลกระทบต่อการจัดทำและพัฒนาแผนป้องกันประเทศได้ พร้อมทั้งได้เพิ่มเติมแนวคิดในการจัดทำแผนให้เกิดความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น โดยนำข้อสงสัยมากำหนดเป็นคำถามการวิจัย ดังนี้ 1) สภาพวิถีชีวิตในอดีตของประชาชนในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 มีผลกระทบต่อแนวความคิดในการจัดทำและพัฒนาแผนทางทหารหรือไม่ อย่างไร 2) การจัดทำแผนป้องกันประเทศและการปฏิบัติการทางทหารตามแผน ส่งผลอย่างไรต่อแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 และ 3) มีแนวทางในการพัฒนาแผนป้องกันประเทศอย่างไร เพื่อให้รองรับต่อภัยคุกคามและสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของประชาชนในพื้นที่

โลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมต่างๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งในสิ่งที่เป็นไปได้โดยธรรมชาติและนวัตกรรมทางความคิดที่มนุษย์พัฒนาขึ้น ในส่วนของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงก็เช่นเดียวกัน นอกจากมีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังมีรูปแบบและลักษณะที่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค หรือระดับโลก ก็ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยพลังอำนาจของชาติ เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันประเทศและรักษาความมั่นคงของชาติ รวมทั้งแก้ไขปัญหาคความมั่นคง การใช้พลังอำนาจของชาติที่มีอยู่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ ตรวจสอบปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางทหาร⁶ จากความขัดแย้งที่ส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเครือข่าย ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เรียกว่าเป็นยุคที่มีภัยคุกคามแบบ “สงครามพันทาง” (Hybrid Warfare)⁷ ทั้งที่เป็นสงครามแบบดั้งเดิม (Traditional War) และสงครามสมัยใหม่ (Modern War) ทั้งสงครามตามแบบและไม่ตามแบบ ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาวะโลกโลกไร้พรมแดน มีการติดต่อสื่อสาร กันอย่างกว้างไกลและรวดเร็ว อีกทั้งเชื่อมโยงความคิดในทุกมิติ (Multi Domain) ฉะนั้นการทำความเข้าใจถึงสถานการณ์โลก จึงนับเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากประเด็นดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และผลประโยชน์โดยรวมของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตามประเทศไทยและประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้ให้ความสำคัญต่อจุดเปลี่ยนของโลก ที่ล้วนมีอิทธิพลต่อทัศนคติ วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นไปทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งสังคมวัฒนธรรมของประเทศมากขึ้น ทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ ความร่วมมือทางด้านการเมือง และการดำเนินกิจกรรมเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การแสวงหาประโยชน์ทางการค้าระหว่างประเทศ การแสวงหาทรัพยากรและแหล่งพลังงานทดแทน ฯลฯ ซึ่งอาศัยปัจจัยความผูกพันทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ ศาสนา และผลประโยชน์ของชาติ เพื่อกำหนดทิศทางของการรักษาคุณภาพทางการเมือง และความมั่นคง รวมทั้งดุลยภาพทางเศรษฐกิจการค้า ตามกลไกความร่วมมือแบบพหุภาคีมากขึ้น⁸

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เกิดขึ้น รวมทั้งรัฐบาลได้กำหนดแนวทางการปฏิรูประบบราชการ และการบริหารบ้านเมืองมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ โดยยึดถือหลักการสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในระยะ 20 ปี เพื่อใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนประเทศ ของกระทรวง ทบวง กรม ตามลำดับของบทบัญญัติด้านความมั่นคงที่สำคัญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยอาศัยเครื่องมือของชาติหรือกำลังอำนาจแห่งชาติด้านต่างๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ และ

การทหาร ที่มีอยู่มาใช้เพื่อดำเนินการให้บรรลุถึงความต้องการของชาติและผลประโยชน์ของชาติร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดในการใช้กำลังอำนาจแห่งชาติที่มีอยู่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และจากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว ทำให้การจัดทำแผนทางทหารต้องอ้างอิงและยึดถือ กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องหลายฉบับและต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และนโยบายในด้านความมั่นคงของชาติที่สำคัญ⁹ ดังนี้คือ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 2) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 3) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) 4) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2561 -2580) 5) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) 6) แผนการปฏิรูปประเทศ 7) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) 8) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคงระยะที่ 1 กระทรวงกลาโหม (พ.ศ. 2563 – 2565) 9) แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ กองทัพอากาศไทย (พ.ศ. 2563 – 2565)

ที่ผ่านมาภัยคุกคามที่เกิดขึ้นกับรัฐชาติ มักเกิดจากความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับอธิปไตยหรือดินแดนเป็นหลัก ซึ่งอาจต้องใช้ปฏิบัติการทางทหารเข้าแก้ไขปัญหา หรืออาจเป็นความขัดแย้งในเรื่องความต้องการทรัพยากรเพื่อนำมาตอบสนองการพัฒนาประเทศ¹⁰ ทำให้เกิดการกระทบกระทั่งหรือแย่งชิงทรัพยากรระหว่างรัฐต่อรัฐ แต่ด้วยพลังอำนาจการเมืองหรืออาจเป็นร่วมมือระหว่างประเทศ ทำให้สามารถยุติหรือลดข้อขัดแย้งระหว่างประเทศในบางพื้นที่ ทั้งนี้ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบความขัดแย้งไปอย่างมาก มีการใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และมีการขยายขอบเขตเข้าสู่พื้นที่ชั้นในของประเทศคู่ขัดแย้ง รวมทั้งที่นำปัญหาภายในประเทศมาเชื่อมโยงกันจนขยายตัวลุกลามและรุนแรง จนขยายตัวสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นจนเป็นสงครามได้

สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลกในปัจจุบัน เผชิญกับความขัดแย้งและสงครามในหลายรูปแบบ สงครามการค้า สงครามเทคโนโลยี หรือสงครามทางทหาร โดยสถานการณ์ที่สำคัญ คือ การเข้าสู่สภาวะที่อาจเรียกว่า สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ที่ชัดเจนและเข้มข้นมากขึ้น รวมถึงความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง เอเชียตะวันออก หรือแม้กระทั่งอินโด - แปซิฟิก ที่ถูกสถาปนาขึ้นเป็นภาพเหตุการณ์ (Scenerio) ในภูมิภาคใหม่ ซึ่งสงครามในอนาคตยังคงเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันว่าจะมีองค์ประกอบเปลี่ยนไปอย่างไร ไม่ว่าจะเป็น เทคโนโลยีที่ก้าวล้ำ ทั้งด้านสงครามอวกาศและสงครามไซเบอร์ ซึ่งมีทั้ง

ความเร็ว รูปแบบการรักษาความลับ ในส่วนของหุ่นยนต์ทางทหารนั้นมีแนวโน้มจะทำงานอัตโนมัติ (AI)¹¹ มากขึ้น นอกจากนี้ยังผสมผสานกับพลังอำนาจของชาติด้านอื่นๆ เพื่อให้ฝ่ายตนได้เปรียบและประกันความสำเร็จ อนึ่งสำหรับการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID – 19) ซึ่งเป็นการเกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่น่ากลัว ทำให้ปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจำนวนมาก ก็อาจมีส่วนผสมในสถานการณ์วิกฤตจนเกิดเป็นสาเหตุแห่งความขัดแย้งได้เช่นกัน

ในส่วนของประเทศไทยเรามีเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและประเพณีอย่างมีแบบแผนและงดงาม ทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีภาษาพูด ภาษาเขียน การแต่งกาย อาหาร จนพัฒนาและเกิดเป็นวิถีชีวิตที่เป็นแกนหลักในการดำเนินชีวิต นับเป็นสิ่งที่มีความค่า คงไว้ซึ่งความภาคภูมิใจและอนุรักษ์ ไว้ให้ยั่งยืน รวมทั้งได้มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกันในแต่ละยุคสมัย การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีหลายรูปแบบ ทั้งลักษณะของ “วิวัฒนาการ” ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับขั้นตอน มีความชอบธรรมถูกต้องตามแบบแผนและกฎหมาย และ “การปฏิวัติ” ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและผิดจากสังคมเดิม ซึ่งต้องสร้างระเบียบสังคมใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้สร้างให้เกิดและพัฒนาเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมอยู่ตลอดเวลา¹²

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทย มีการอพยพเคลื่อนย้ายอยู่ตลอดเวลาทำให้มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจและการปกครองมีความพยายามปรับปรุงคุณภาพของประชากรและในทุกด้านของชีวิตมากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสิ่งแวดล้อม พัฒนาการของเศรษฐกิจ มีการใช้เทคโนโลยีประสิทธิภาพสูงสมัยใหม่ การจัดการบริหารปกครองของสังคมไทยมีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการทางเศรษฐกิจแบบเสรีทุนนิยม ทำให้การบริหารจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ให้โอกาสชุมชน องค์กรเอกชนและ ภาคประชาชน ร่วมกับภาครัฐและภาคธุรกิจมีส่วนกำหนดนโยบายและรับผิดชอบการบริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่นและของประเทศมากขึ้น และการพัฒนาให้เป็นสมัยใหม่ (modernization) เป็นการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งดั้งเดิมหรือสังคม ที่ไม่เจริญไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า มีความมั่นคง การเป็นสมัยใหม่จะหมายรวมถึงการเป็นสังคม อุตสาหกรรม การเป็นสังคมเมือง ดังนั้นพื้นฐานของการทำให้เกิดความทันสมัย ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีและการติดต่อกันระหว่างวัฒนธรรมและสังคมต่างๆ ปรากฏการณ์ความเป็นสมัยใหม่ในสังคมไทย จะสังเกตเห็นว่าปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่เป็นคนสมัยใหม่มากขึ้น มีความเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง จะพบว่าหลังจากประเทศไทยประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับหนึ่งแล้ว ประชาชนย้ายถิ่นจาก

สังคมชนบทสู่สังคมเมือง และในทางกลับกันก็มีการกระจายความเจริญด้านวัตถุจากสังคมเมืองสู่ชนบท จนไม่อาจแยกแยะความแตกต่างได้ชัดเจน ในทุกพื้นที่ที่มีโครงสร้างพื้นฐานเช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน การสื่อสาร สังคมออนไลน์ (Social) ประชาชนมีความเป็นสมัยใหม่เพิ่มขึ้น ได้รับการศึกษาสูง การสาธารณสุขที่อยู่ในสังคมแบบเปิดและบริโภคนิยมเพิ่มขึ้นทำให้ ในยุคของ “โลกไร้พรมแดน” ที่มีคนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพทั้งในจังหวัดตอนในและจังหวัดชายแดน อย่างไม่แตกต่างกัน

วิถีชีวิต หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย รวมถึงปัจจัยสี่ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค นอกจากนี้วิถีชีวิตยังหมายถึงความรู้เรื่องสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การประพฤติปฏิบัติการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอีกด้วย แต่ในการศึกษางานวิจัยนี้เราจะจำกัดขอบเขตวิถีชีวิตเฉพาะที่มีผลต่อการปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งได้แก่ การประกอบอาชีพ การใช้พื้นที่และภูมิประเทศ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเป็นสังคมออนไลน์ (Social Media)¹³

ผลกระทบในการจัดทำแผนป้องกันประเทศต่อการดำเนินวิถีชีวิตของประชาชน

กองทัพภาคที่ 2 ในฐานะที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากกองทัพบก มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การปกป้องประชาธิปไตย และป้องกันประเทศจากการรุกรานภายนอกประเทศ รวมทั้งหน้าที่อื่นๆ ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งการปฏิบัติการทางทหารต่อภารกิจดังกล่าว นั้น จะต้องดำเนินการตามแผนตั้งแต่ความขัดแย้งระดับต่ำ ตามแผนป้องกันชายแดน จนถึงความขัดแย้งระดับสูงตามแผนป้องกันประเทศ ซึ่งหวังที่ผ่านมาได้มีการแบ่งมอบความรับผิดชอบในการจัดทำและพัฒนาแผนป้องกันประเทศตามระดับหน่วย ตั้งแต่กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพภาค¹⁴ ซึ่งกองทัพภาคที่ 2 รับผิดชอบจัดทำแผนป้องกันประเทศที่สอดคล้องกับภัยคุกคามของประเทศ และได้มีการพัฒนาปรับปรุงแผนป้องกันประเทศในขอบเขตความรับผิดชอบของหน่วยตามสถานะภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ ปัจจุบันสถานการณ์ภัยคุกคามมีหลากหลายและซับซ้อนกว่าในอดีตทำให้ผู้วิจัยมีแนวความคิดที่จะกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาแผนป้องกันประเทศให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อสถานการณ์ภัยคุกคาม เพื่อตอบสนองต่อภารกิจของหน่วยเหนือได้อย่างทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

กองทัพภาคเป็นหน่วยทางยุทธวิธีที่ใหญ่ที่สุด และเป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในระดับสูงกว่าในการดำเนินกลยุทธ์ในระดับยุทธการ มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติการวางแผนและกำกับการปฏิบัติให้สอดคล้องกับองค์ประกอบต่างๆ ของกองกำลังรวบรวม (Joint Force) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทัพ (Campaign Objectives) ในการปฏิบัติการยุทธวิธี รวมทั้งการปฏิบัติการร่วมทางด้านกรข่าวกรอง การค้นหาเป้าหมาย การโจมตีเป้าหมาย สงครามอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Warfare-EW) การปฏิบัติการข่มระบบการป้องกันภัยทางอากาศข้าศึก (Suppression of Enemy Air Defense-SEAD) และ การสนับสนุนทางการช่วยรบ การวางแผนและการดำเนินการปฏิบัติการรบต่างๆ ณ ระดับยุทธวิธีเป็นบทบาทสำคัญของกองทัพภาค อันจะนำไปสู่การบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ระดับยุทธการ¹⁵ สำหรับแผนป้องกันประเทศในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 เป็นแผนที่กองทัพภาคได้มอบหมายให้พร้อมต่อการแก้ไขปัญหาทางทหารทั้งปวง ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนใน เนื่องจากตลอดแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบ ยังคงปรากฏปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดน ปัญหาเสียดิน ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหาเงื่อนไขชายแดนในรูปแบบต่าง ๆ ในส่วนของพื้นที่ตอนในก็ยังมีปัญหา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงจนนำไปสู่ความขัดแย้งที่สามารถขยายตัวไปสู่สงครามได้ ซึ่งในการจัดทำแผนป้องกันประเทศที่ผ่านมา เราจะมุ่งเน้นเฉพาะการเอาชนะข้าศึกในการรบปะทะซึ่งเป็นหน้าที่หลักของฝ่ายทหาร แต่ด้วยสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมทั้งในสังคมโลก ภูมิภาค และภายในประเทศ ย่อมมีผลต่อการกำหนดทิศทางการรบปะทะได้ ซึ่งก่อนที่จะมีความขัดแย้งถึงขั้นการประกาศสงครามกันนั้น ปกติแล้วการปฏิบัติการทางทหารจะมีตั้งแต่ในยามปกติ (PEACE) ขั้นวิกฤต (CRISIS) และขั้นการสงคราม (WAR) ตามที่แต่ละประเทศจะมีนโยบายด้านความมั่นคงอย่างไร ดังนั้นปัจจัยพิจารณาในการก่อสงคราม รวมถึงการจบลงของแต่ละสมรภูมิอาจมีปัจจัยที่แตกต่างกัน แต่แน่นอนว่าปัจจัยเหล่านั้นย่อมหลากหลายและซับซ้อนกว่าในอดีตมาก ทุกประเทศต้องรวบรวมทรัพยากรและศักยภาพโดยรวมมาเพื่อเอาชนะทุกมิติ ทั้งพลังด้านความแข็งแกร่ง (Hard Power) หรือพลังด้านความนุ่มนวล (Soft Power) ซึ่งหลักคิดเหล่านี้จะส่งผลไปสู่การปฏิบัติการหลัก การปฏิบัติการสนับสนุน และการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การปฏิบัติการทางทหารครอบคลุมขอบเขตสงคราม ให้เราสามารถควบคุมทิศทาง และเปลี่ยนแปลงผลของการปฏิบัติไปในแนวทางที่ฝ่ายเราต้องการ หรือบรรลุวัตถุประสงค์ทางทหารและด้านอื่นๆ นั้นเอง

ที่ผ่านมานับว่ามีผลกระทบต่อการจัดทำและพัฒนาแผนทางทหารน้อย โดยเฉพาะแผนป้องกันประเทศ เนื่องจากเรามีสมมติฐานการจัดทำแผนหรือการปฏิบัติการทางทหาร กำหนดให้มีการอพยพประชาชนออกนอกพื้นที่ปฏิบัติการหรือพื้นที่สนใจเรียบร้อยแล้ว จึงก่อสงคราม แต่ในสภาวะปัจจุบันแล้วรูปแบบสงครามได้มีการเปลี่ยนแปลงไป หลายกรณีพื้นที่ปฏิบัติการยังมีความทับซ้อนกับพื้นที่ส่วนหลัง และผลกระทบจากสภาวะแวดล้อมทางสังคมหรือภายนอกประเทศ มีส่วนกำหนดกรอบสถานการณ์การรบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจุบันการวิถีคิดและดำเนินชีวิตของประชาชนโดยทั่วไปมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดวิถีปฏิบัติที่แตกต่างไปจากเดิมเป็นอันมาก อันส่งผลกระทบต่องานด้านความมั่นคงและการปฏิบัติการทางทหารที่ต้องเพิ่มปัจจัยในกระบวนการประมาณการและประมาณสถานการณ์ด้วยเช่นกัน การจัดทำแผนหรือคำสั่งทางทหารไม่ว่าจะเป็นแผนป้องกันประเทศ แผนเผชิญเหตุ หรือคำสั่งป้องกันชายแดน¹⁶ ก็ต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้เพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ แตกต่างจากในอดีตที่ผ่านมา ที่อาจไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มากนัก ต่อเรื่องดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีความคิดว่าเป็นประเด็นหลักที่จะนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำและพัฒนาแผนทางทหารในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงและมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการได้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งทางยุทธศาสตร์และยุทธการ เนื่องจากบริบทของวิถีชีวิตประชาชนในพื้นที่ ที่กระทบต่อการปฏิบัติการทางทหาร

สำหรับข้อมูลสำคัญต่างๆ ที่มีรายละเอียดเป็นจำนวนมาก ก็อาจทำเป็นผนวกประกอบแผนและคำสั่งนั้นๆ เช่น การจัดเฉพาะกิจ ข้าราชการ การยิงสนับสนุน การเคลื่อนย้าย การส่งกำลังบำรุง การกำลังพล กิจกรรมพลเรือน หรือการปฏิบัติการข่าวสาร เป็นต้น ซึ่งที่ผ่านมาข้อมูลในส่วนนี้ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับแผนนั้น ปกติจะแทรกอยู่ในส่วนของผนวกด้านกิจกรรมพลเรือนด้านอื่นๆ แต่จะมีบทบาทน้อยต่อการตกลงใจในการปฏิบัติการยุทธ์ มีเพียงข้อพิจารณาว่าการปฏิบัติด้านยุทธการจะมีผลกระทบอย่างไรต่อพลเรือน ซึ่งอาจไม่มีผลย้อนกลับ (feedback) หรือมีแต่น้อย ต่อการประมาณการยุทธ์ของฝ่ายเสนาธิการ แต่ในโลกยุคข้อมูลข่าวสารและสื่อสังคมออนไลน์จะเห็นได้ว่า การเคลื่อนไหวของความต้องการของสังคมและประชาชนในพื้นที่ส่วนหลัง ย่อมมีอิทธิพลและผลกระทบต่อปฏิบัติการยุทธ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และต้องสามารถสะท้อนความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของพี่น้องประชาชน อาจส่งเสียงสะท้อนถึงผลกระทบในการจัดทำแผนทางทหาร จึงต้องมีการรับฟังและนำข้อเสนอของฝ่ายพลเรือน มาเป็นองค์ประกอบในการวางแผนอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำแผนป้องกันประเทศ คงต้องมีการทบทวนสมมติฐานในการจัดทำแผน ซึ่งต้อง

นำเอาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มาเป็นข้อพิจารณาเพิ่มเติม ซึ่งต้องครอบคลุมไปทั้งมิติด้านการเมือง (ภายในและภายนอกประเทศ) เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ต้องมีความอ่อนตัวและปรับสภาพด้วยความรวดเร็ว สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ที่จะเกื้อกูลต่อการปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายเรา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านยุทธการและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ต่อไป

แนวทางในการพัฒนาแผนป้องกันประเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการยุทธ์ที่ได้รับผลกระทบจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของประชาชนในพื้นที่

การศึกษาพบว่า วิถีชีวิตของประชาชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำแผนป้องกันประเทศในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 ดังนี้คือ 1) วิถีชีวิตด้านการตั้งถิ่นฐาน ซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ จังหวัดหรือเมืองชายแดน และชุมชนหรือหมู่บ้านชายแดน เนื่องจากปัจจุบันประชาชนได้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐาน กระจายอยู่แทบทุกพื้นที่ของจังหวัดชายแดน รวมทั้งมีการดำเนินชีวิตที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสังคมเมือง ประเทศเพื่อนบ้าน และระบบโลกาภิวัตน์ จนยากที่จะโยกย้ายเปลี่ยนสภาพได้ และสภาพเหล่านั้นก็นำมาซึ่งผลประโยชน์ทั้งในส่วนตัวและในภาพรวมของประเทศ 2) อัตลักษณ์ของเผ่าพันธุ์หรือชุมชน ก็มีส่วนในการกำหนดวิถีชีวิตและส่งผลกระทบไปถึงการปฏิบัติการของฝ่ายทหารในชุมชนชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีมิติความสัมพันธ์ของ ชาวอีสาน ลาว เขมร ส่วย เยอร์ และอีกหลายเผ่าพันธุ์ ที่สร้างให้เป็นความผูกพันที่สามารถรับรู้ได้ ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัด หรือนำมาเป็นประโยชน์ต่องานการข่าวได้เช่นกัน 3) ลักษณะอาชีพของประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพด้านเกษตรกรรม เจ้าหน้าที่รัฐ การค้าขายตามแนวชายแดน และการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน สิ่งเหล่านี้นำพาผลประโยชน์และความผูกพันกันเป็นการเฉพาะ และอาจส่งผลต่อการรับรู้รวมถึงสภาพทางสังคมจิตวิทยา หากเกิดสภาพความขัดแย้งในพื้นที่ได้ 4) พัฒนาการของสังคม ที่นำไปสู่รูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่เช่น การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่มีอำนาจของประชาชน จะเห็นได้จากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่นับวันยิ่งจะมีความสำคัญและอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้คนและสังคมมากขึ้น ทั้งสังคมประเทศหรือว่าสังคมโลก ทำให้กระบวนการคิดของคนในประเทศต้องมีขั้นตอนเพิ่มเติมอีกหนึ่งขั้น เนื่องจากสังคมรับรู้และเชื่อว่าเครื่องมือนี้จะช่วยให้การตัดสินใจมีความหลากหลายและครอบคลุม สามารถใช้แก้ปัญหาได้ทันเวลา

ประเด็นต่อมา ในการจัดทำแผนป้องกันประเทศมีประเด็นที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยทั่วไปอย่างไร พบว่าจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นด้านความมั่นคงจากการดำรงอธิปไตยของชาติ และการใช้ชีวิตในส่วนตัวของประชาชนในลักษณะของผลประโยชน์ที่ได้รับจากความมั่นคง กินดีอยู่ดี ซึ่งแยกให้เห็นได้ 3 ลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) เรื่องการใช้พื้นที่ทำกินของประชาชน เนื่องจากในการจัดทำแผนป้องกันประเทศย่อมต้องมีการสงวนพื้นที่บางส่วนไว้เพื่อการดำเนินการยุทธ ทั้งในส่วนการปฏิบัติหลัก การสนับสนุน หรืองานที่เกี่ยวข้องเพื่อความได้เปรียบตามข้อพิจารณาทางทหาร และจะนำมาซึ่งการพัฒนาพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงและแผนทางทหาร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งด้านความมั่นคงและการพัฒนาควบคู่กัน 2) การประกอบอาชีพของคนในพื้นที่ นอกจากการดำเนินวิถีชีวิตตามปกติแล้ว อาชีพที่จะเกื้อหนุนต่อการปฏิบัติการทางทหารก็เป็นสิ่งที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นอาชีพที่สนับสนุนกิจการด้านการทหารโดยตรงหรือเอื้อต่อการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง รวมไปถึงอาชีพที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจเป็นสังคมแบบเฉพาะในการพัฒนาไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างเข้มแข็งด้วย 3) การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลและองค์กรเป็นอย่างมาก จนถึงระดับชาติ ภูมิภาค หรือโลกก็ได้ ในอดีตเทคโนโลยีบางอย่างอาจมีการจำกัดไว้เพื่อความมั่นคง แต่ในโลกยุคปัจจุบันกระทำได้ยาก แม้อาจมีการชะลอไว้ได้บ้างแต่ก็ไม่สามารถปิดกั้นข้อมูลต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความคิดของสังคม ดังนั้นต้องมีการเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อผลประโยชน์ที่สมดุล ระหว่างความมั่นคงเพื่อความสุขสงบของประเทศชาติ หรือสร้างเป็นนวัตกรรมเพื่อความมั่นคงและประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

สำหรับแนวทางที่ควรนำมาพัฒนาปรับปรุงแผนป้องกันประเทศให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการยุทธ ซึ่งจะทำให้การตกลงใจทางทหารมีความชัดเจนเป็นไปตามหลักการสงคราม และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และประกันความสำเร็จในการปฏิบัติ ดังนี้คือ 1) กำหนดระดับความรุนแรงในการจัดทำแผนป้องกันประเทศให้มีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งในระดับปกติ ระดับวิกฤต และระดับสงคราม เพื่อให้เป็นกรอบคิดในการยกระดับความขัดแย้งและเกิดการปฏิบัติการที่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ 2) เพิ่มน้ำหนักของปัจจัยพิจารณาที่นอกเหนือจากปัจจัยพิจารณาทางทหาร เช่น วิถีชีวิตประชาชน มิติความสัมพันธ์ของชุมชนกับประเทศเพื่อนบ้าน เกณฑ์เสี่ยงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมจิตวิทยา เป็นต้น

สรุป

ในยุคปัจจุบันที่สถานการณ์ของโลกที่มีพลวัต ซึ่งสภาพแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ทำให้ประเทศต่างๆ ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาและปฏิรูปประเทศ ที่มุ่งเน้นการดำเนินการโดยมีเป้าหมายเพื่อผลประโยชน์ของประเทศและความสุขของประชาชน โดยอาศัยพลังอำนาจของชาติในด้านต่างๆ ประกอบกับหลักการสำคัญในด้านการป้องกันประเทศและรักษาความมั่นคงของชาติ รวมทั้งการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จนอาจมีผลกระทบเป็นความขัดแย้งที่อาจก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งจนถึงใช้การปฏิบัติการทางทหารในการแก้ปัญหา ซึ่งปกติแล้วการปฏิบัติการทางทหารจะมีตั้งแต่ในยามปกติ (PEACE) ขึ้นวิกฤต (CRISIS) และขึ้นการสงคราม (WAR)

สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันก็มีรูปแบบและลักษณะที่รวดเร็วและแตกต่างแบบมีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านประชากร ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านจิตวิทยา และอื่นๆ ก็ย่อมส่งผลต่อการคิดและการวางแผนทางทหารเช่นกัน ซึ่งแบบแผนการดำเนินชีวิตเหล่านั้น ในอดีตอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดทำแผนป้องกันประเทศ แต่ในปัจจุบันที่ผ่านมาในแทบจะทุกสมรภูมิเห็นได้ว่า วิถีชีวิตของประชาชน มีผลต่อทิศทางการวางแผนและการปฏิบัติการทางทหารเป็นอย่างมาก ทำให้กระบวนการจัดทำแผนป้องกันประเทศ ก็น่าจะต้องให้น้ำหนักหรือความสำคัญต่อวิถีชีวิตประชาชนที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติการเหล่านั้นด้วย

ปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 มีความแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมาก สภาพแวดล้อมของโลกรวมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคมอย่างมีนัยสำคัญ กระทบต่อแผนและการปฏิบัติการทางทหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งกระบวนการจัดทำแผนทางทหารต้องนำมาเป็นข้อพิจารณาเพิ่มเติมให้เกิดความสมบูรณ์และเป็นไปได้มากที่สุด ในอดีตเราอาจนำปัจจัยสำคัญเหล่านี้ไปรวมกับข้อพิจารณาด้านกิจการพลเรือน ซึ่งหากไม่แยกประเด็นสำคัญออกมาอาจทำให้น้ำหนักในการพิจารณาจัดทำแผน ไม่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีคิดและผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ใน สามารถส่งผลกระทบต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจและแนวคิดของสังคมอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกับปฏิบัติการอย่างฉับพลันอย่างแน่นอน

อีกประเด็นคือกรณีของวิถีการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากแนวคิดในการใช้กำลังในปัจจุบันต้องเกี่ยวพันกับความมั่นคงทุกมิติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา ประเพณีและการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติการทางทหารที่เกิดขึ้น และมีผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตของพี่น้องประชาชน ย่อมเป็นที่สนใจของสังคมโลกหรือนานาชาติ ทำให้เราคงไม่สามารถจัดทำแผนและปฏิบัติการโดยไม่รับฟังหรือไม่ให้ความสนใจกับเสียงสะท้อนเหล่านี้ ดังนั้นแผนป้องกันประเทศที่จัดทำขึ้นจึงต้องเพิ่มน้ำหนักในการพิจารณาผลกระทบเหล่านี้มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภารกิจ และแนวความคิดในการปฏิบัติต้องมีความรอบคอบ ละเอียดยิ่งขึ้น รวมทั้งต้องมีกรอบเวลาในการวางแผนจัดทำและปรับปรุงแผนป้องกันประเทศที่ชัดเจน เพื่อให้ถูกต้อง ทันเวลา และเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนป้องกันประเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ชาติและวัตถุประสงค์ทางทหาร สรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้ กล่าวคือ สภาพวิถีชีวิตในอดีตของประชาชนในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 มีผลกระทบต่อแนวความคิดการจัดทำและพัฒนาแผนทางทหาร โดยในอดีตฝ่ายทหารจะนำเอาวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่มาเป็นปัจจัยพิจารณาในการจัดทำแผนป้องกันประเทศน้อยมาก เนื่องจากมีสมมติฐานว่าในชั้นการสงครามที่ปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศนั้น เป็นการใช้อำนาจในสถานการณ์วิกฤตที่มีการเคลื่อนย้ายพลเรือนออกนอกพื้นที่ปฏิบัติการแล้ว จึงมีผลกระทบต่อปฏิบัติการทางทหารไม่มากนัก แต่ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติการทางทหารหลายสมรภูมิไม่เป็นเช่นนั้น บางสถานการณ์อาจต้องทำการรบ ในขณะที่มีการดำเนินชีวิตค้าขายหรือการติดต่อสัมพันธ์ในทางท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน สำหรับแผนป้องกันประเทศและการปฏิบัติการทางทหารตามแผน ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนใน 2 ลักษณะ คือ 1) ในยามปกติ ทหารอาจมีการสงวนพื้นที่ด้านความมั่นคงไว้ในบางส่วน ทำให้ประชาชนมีข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ หรือการประกอบอาชีพ 2) ในยามสงคราม ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากประเทศชาติต้องระดมศักยภาพทั้งหมดเพื่อทำการเอาชนะต่อภัยคุกคาม วิถีชีวิตจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างแน่นอน ภายใต้สภาวะที่ไม่แน่นอน ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาแผนป้องกันประเทศ เพื่อรองรับต่อภัยคุกคามและสอดคล้องกับสภาพชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของประชาชนในพื้นที่ โดยต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และเพิ่มปัจจัยในการจัดทำแผนให้มีความครอบคลุมในทุกมิติ (Multi Domain) เนื่องจากมิติความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตและเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ทั้งมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี หรือด้านสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งประชาชนเองก็ต้องมีความเข้าใจความจำเป็นในการใช้กำลังของฝ่าย

ทหาร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในแผนป้องกันประเทศให้มีผลในทางปฏิบัติได้มี
ประสิทธิภาพประกันความมั่นคงปลอดภัยให้กับประเทศชาติและประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ในการเตรียมการจัดทำแผนป้องกันประเทศ ต้องระดมความคิดจากส่วนเกี่ยวข้องกับการ
วางแผนและจัดทำแผนป้องกันประเทศ ของทุกภาคส่วนให้ครบถ้วนและสอดคล้องกับ
สถานการณ์ในห้วงปัจจุบัน พร้อมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะ เหตุผล และแนวความคิดต่างๆ
เพื่อประเมินผลกระทบในทุกมิติ จัดให้มีการทบทวนแผนป้องกันประเทศ โดยนำหลักคิด
และทฤษฎีทางการทหารสมัยใหม่ มาประกอบกับประสบการณ์หรือบทเรียนจากการรบที่
ผ่านมา เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการยุทธ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง และสังคมรับรู้
ได้อย่างรวดเร็ว จึงต้องประยุกต์ส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญของแผนให้มีความอ่อนตัว และมี
ผลกระทบกว้างขวางกว่าที่ผ่านมา ควรมีการทบทวนและพัฒนาแผนป้องกันประเทศอย่าง
เป็นวงรอบที่เหมาะสม เช่น ต้องมีการปรับปรุงแผนทุก 5 ปี เพื่อนำองค์ความรู้ใหม่ๆ มา
ทบทวนแผนเดิม เกิดการพัฒนาและนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาหลักนิยมของกองทัพได้
อย่างเหมาะสม และอีกประการหนึ่งได้แก่ การแบ่งระดับความขัดแย้งที่ชัดเจนเป็น 3
ระดับคือ ระดับปกติ ระดับวิกฤต และระดับสงคราม จะทำให้การจัดทำแผนมีความชัดเจน
และอ่อนตัวยิ่งขึ้น เพื่อเอาชนะการปฏิบัติการยุทธ์และเอาชนะใจประชาชน (WIN HEART
AND MIND) ผนวกเอาจิตวิญญาณของคนในชาติมาเป็นองค์ประกอบของศักดิ์สงครามใน
ศักดิ์ภาพของกองทัพ ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติและวัตถุประสงค์ทางทหารในที่สุด

ความท้าทาย

จากสภาวะแวดล้อมทางการยุทธ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงอาจมีปัจจัยที่กระทบ
ต่อการจัดทำแผนป้องกันประเทศอีกหลายประเด็น ทำให้น่าสนใจว่าปัจจัยที่สำคัญ
เหล่านั้นมีอะไรบ้าง เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแผนทางทหารให้
เหมาะสมต่อไป และจากความซับซ้อนของมิติความสัมพันธ์ ทำให้ยากต่อการกำหนด
ขอบเขตและระดับความขัดแย้งที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นสิ่งท้าทายให้ค้นหาต่อไปว่าจะมี
ปัจจัยหรือวิธีการอย่างไรในการกำหนดระดับความขัดแย้งที่เหมาะสม เพื่อให้มีการพัฒนา
แผนป้องกันประเทศได้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ¹ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. เอกสารวิชาการ เรื่อง สภาวะแวดล้อมที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์ทหาร ในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. พ.ศ. 2560.
- ² ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง ยุทธศาสตร์และการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบก พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. พ.ศ. 2560.
- ³ กองทัพบก. แผนพัฒนากองทัพบกปี พ.ศ. 2560 – 2564.
- ⁴ กระทรวงการต่างประเทศ. 50 ปี 50 ประเด็น ถาม – ตอบ กรณีปราสาทพระวิหาร พ.ศ. 2557 กุมภาพันธ์.
- ⁵ กระทรวงต่างประเทศ กองเขตแดน กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย. เบื้องลึกเรื่องหลังการสู้คดี ตีความปราสาทพระวิหาร. พ.ศ. 2526.
- ⁶ ชนะชัย พลเตชา, พันเอก. สงครามพันทาง (Hybrid War), เอกสารการสอนผู้บังคับหน่วยระดับกรม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการทัพบก; 2554.
- ⁷ การสงครามพันทาง ความท้าทายใหม่ในสภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ, พันเอก (เกษียณอายุราชการ) อารเธอร์เอ็น. ทูลัก กองทัพบกสหรัฐฯ, indo pacific defense forum).
- ⁸ สัญญารัตน์ มีสุวรรณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดอกเตอร์. ความขัดแย้งเหนือดินแดนปราสาทพระวิหารระหว่างไทยและกัมพูชา : ผลกระทบและแนวโน้มหลักคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2556.
- ⁹ คู่มือใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตามหลักสูตรของ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปรอ.) ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2554 - 2555; เอกสาร วปอ. หมายเลข 013 คู่มือด้านการทหาร.
- ¹⁰ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, สำนักอาเซียน. ข้อมูลการค้าไทย - กัมพูชา. พ.ศ. 2558. สืบค้นจาก https://www.dtn.ge.th/86/country/asia/cambdia_25_0315.pdf

-
- 11 สุรชาติ บำรุงสุข. สงครามอสมมาตร : แบบแผนความขัดแย้งใหม่. กรุงเทพฯ : โครงการความมั่นคงศึกษา สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560.
- 12 เวทีน ชาตีกุล, ภาคิน ลิขิตธนกุล. Thailand Only เรื่องแบบนี้มีแต่ไทยๆ. 2558 พฤษภาคม ; ISBN 978 - 616 - 180 - 761 - 0.
- 13 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. วัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 1. พ.ศ. 2559 หน้า 13 - 14 ; ISBN 978 - 616 - 543 - 387 - 7.
- 14 กองทัพภาคที่ 2 แผนป้องกันประเทศ แผนกษัตริย์ศึก (ยก. 529). พ.ศ. 2541.
- 15 กองทัพภาคที่ 2 แผนเผชิญเหตุ ประกอบแผนป้องกันประเทศฯ. พ.ศ. 2558.
- 16 ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ ๒ คำสั่งป้องกันชายแดนประจำปี 2563 - ศปก.ทภ. 2

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก ธีรพล ทองพัว

วัน เดือน ปีเกิด

23 มิถุนายน 2515

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2534	โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 32
พ.ศ. 2539	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมคอมพิวเตอร์) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2546	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2548	หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 83

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2539 – 2540	ผู้ช่วยรองผู้บังคับกองร้อยปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 8
พ.ศ. 2541 – 2545	ผู้บังคับกองร้อยปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 8
พ.ศ. 2545 – 2546	ผู้บังคับกองร้อยกองบังคับการและบริการ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 8
พ.ศ. 2546 – 2547	นายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 8
พ.ศ. 2548 – 2552	รองผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 8
พ.ศ. 2552 – 2557	นายทหารยุทธการอากาศ กองยุทธการ กองทัพอากาศที่ 2
พ.ศ. 2557 – 2559	ผู้บังคับกองพัน กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 16
พ.ศ. 2559 – 2561	ผู้บังคับศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2561 – ปัจจุบัน รองผู้อำนวยการกองกำลังพล กองทัพน้อยที่ 2